17 Sagsøgte har tabt sagen og tilpligtes derfor at afholde sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (anden afdeling)

1. **Kommissionens beslutning 79/187 af 30. januar 1979 om fastsættelse af mindstesalgspriser for frosset oksekød, der er udbudt til salg af interventionsorganerne i henhold til forordning nr. 2900/77, og fastlæggelse af, hvilke mængder frosset oksekød til forarbejdning, der kan indføres på særlige betingelser i første kvartal af 1979, annulleres i det omfang, den angår sagsøgerne.**

2. **Kommissionen betaler sagens omkostninger.**

Touffait Pescatore Due

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. marts 1980.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. Touffait
Formand for anden afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 31. JANUAR 1980 [1]

Høje Ret.

Også i den sag, hvori jeg nu skal fremsætte forslag til afgørelse, drejer det sig om den særlige indførselsordning for frosset oksekød, som allerede er bekendt fra sag 92/78 *(Simmenthal SpA* mod *Kommissionen,* dom af 6. 3. 1979, Sml. 1979, s. 777). Hvad de retlige rammer angår — i kraft var dog dengang endnu

1 — Oversat fra tysk.

ikke forordning nr. 535/79 om midlertidig suspension af »koblings«-ordningen (EFT L 71 af 22. 3. 1979, s. 15) og forordningerne nr. 1136, 1137 og 1138/79 om ændring af ordningen (EFT L 141 af 9. 6. 1979, s. 10, 13 og 15) — kan jeg derfor henvise til sag 92/78.

Sagsøgerne, som driver en kødvarefabrik, i hvilken også oksekød som nævnt i artikel 14 i forordning nr. 805/68 (EFT 1968 I, s. 179) bliver forarbejdet, deltog i »licitation nr. D P 5 — forordning (EØF) nr. 2900/77 — over salg af frosset, ikke-udbenet oksekød, som det tyske interventionsorgan ligger inde med«, en licitation, for hvilken åbenbart endnu den »almindelige bekendtgørelse om periodiske licitationer om frosset oksekød, som interventionsorganerne ligger inde med, med henblik på at tillade indførsel af frosset oksekød til forarbejdning med fuld suspension af importafgiften« (EFT C 11 af 13. 1. 1978, s. 16 ff) var gældende. Denne deltagelse fandt blandt andet sted ved fem bud, som den 9. januar 1979 blev indgivet til det tyske interventionsorgan, Bundesanstalt für Landwirtschaftliche Marktordnung. Af budene vedrørte ét kød fra ungtyre, som var oplagret i Bremen, dvs. i Forbundsrepublikken Tyskland, og fire kød fra stude, som var oplagret i Danmark. Som foreskrevet i artikel 4 i forordning nr. 2900/77, blev budene videresendt af interventionsorganet til Kommissionen. Herved opstod der åbenbart — som det først blev klarlagt i svarskriftet i den foreliggende sag — en fejl. Efter telexet fra Bundesanstalt skulle alle budene fra sagsøgerne vedrøre kød oplagret i *Tyskland.* Det var i den ovennævnte almindelige bekendtgørelse om periodiske licitationer foreskrevet, at der skulle ske adskilt angivelse af bud efter oplagringslande; endvidere skulle Kommissionen efter artikel 3 i forordning nr. 1805/77 (EFT L 198 af 5. 8. 1977, s. 19) fastsætte særlige minimumssalgspriser for hver medlemsstat, i hvilken produkterne var oplagrede. Oversendelsesfejlen førte således til, at sagsøgernes bud blev ladt ude af betragtning ved fastsættelsen af mindsteprisen for det i Danmark oplagrede kød.

Om disse mindstepriser og om de mængder oksekød, som kunne importeres uden importafgifter, blev der den 29. januar 1979 truffet beslutning i den kompetente forvaltningskomité, om hvilken det tyske interventionsorgan åbenbart straks blev underrettet. Den nødvendige formelle kommissionsbeslutning blev truffet dagen efter, og blev offentliggjort i EF-Tidende af 16. februar 1979 (L 41, s. 49).

Da sagsøgernes bud lå under de for Forbundsrepublikken Tyskland fastsatte mindstepriser — og faktisk også under den for det i Danmark oplagrede kød fastsatte pris — kom sagsøgerne ikke i betragtning ved licitationen. Dette blev allerede meddelt sagsøgerne ved skrivelse fra Bundesanstalt af 29. januar 1979, i hvilken det blandt andet hed: »Vi må ... meddele Dem, at Deres bud efter beslutning fra Forvaltningskomiteen for Oksekød ikke kan antages«.

Derefter anlagde sagsøgerne den 7. maj 1979 sag ved Domstolen. De har nedlagt påstand om annullation af den nævnte beslutning fra Kommissionen, for så vidt som den angår dem. De påberåbte sig

herved den i mellemtiden i sag 92/78 afsagte dom, og de i denne sag af selskabet *Simmenthal* anførte anbringender.

Kommissionen er heroverfor af den opfattelse, at sagen af forskellige grunde — som jeg straks skal omtale — ikke kan antages til realitetsbehandling. Den påstår derfor primært, at den må afvises. Subsidiært har Kommissionen nedlagt påstand om frifindelse, i hvert fald for så vidt angår budene, som vedrører det af det tyske interventionsorgan i Danmark oplagrede kød.

Denne sag må efter min opfattelse afgøres på følgende måde.

I — Vedrørende formaliteten

1. Af de grunde, som skulle føre til sagens afvisning, står i første række *ikke-overholdelsen af søgsmålsfristen.*

Kommissionen har herved anført, at klagefristen ved en licitationsprocedure som den foreliggende, der slutter med en kommissionsbeslutning, og som — hvilket følger af artikel 13 i forordning nr. 216/69 og af pkt. 6, litra d), i den ovennævnte almindelige bekendtgørelse om periodiske licitationer — foreskriver individuelle meddelelser til deltagerne i licitationen vedrørende hvert enkelt buds skæbne, begynder at løbe ved modtagelsen af disse meddelelser, såfremt disse ligger forud for offentliggørelsen af kommissionsbeslutningen, en offentliggørelse, som i øvrigt efter artikel 191 i EØF-traktaten ikke er nødvendig for deres anvendelighed. Da den individuelle meddelelse i nærværende sag er sket den 5. februar 1979, må anlæggelsen af sagen — også når afstandsfristen i procesreglementets artikel 81 tages i betragtning — anses som sket for sent.

Sagsøgerne påberåber sig heroverfor artikel 81, stk. 1, i procesreglementet, der bestemmer:

»De frister, der er fastsat for indgivelse af klager over en institutions retsakter, begynder i de tilfælde, hvor der er givet meddelelse, at løbe dagen efter den dag, hvor den pågældende har fået meddelelse om retsakten, og i tilfælde af offentliggørelse femtendedagen efter, at retsakten har været offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende«.

Heraf lader sig udlede noget, der minder om et princip om mestbegunstigelse, hvorefter man må lægge vægt på den senere dato for sagsanlægget, når en anfægtet beslutning ikke kun bliver offentliggjort — skønt offentliggørelsen ikke er påkrævet — men der også sker individuel meddelelse til de berørte. Når tidspunktet for kommissionsbeslutningens offentliggørelse lægges til grund, er sagen — som også Kommissionen anerkender — rettidig anlagt. Måtte man ikke generelt anerkende dette princip, så måtte man i hvert fald i den foreliggende sag lægge vægt på kommissionsbeslutningens offentliggørelse. Hvad sagsøgerne har modtaget som meddelelse fra Bundesanstalt, er nemlig ikke blot ufuldstændig, fordi der deri mangler et væsentligt element, nemlig den af Kommissionen fastsatte mindstepris. Men det drejer sig slet ikke om en meddelelse af en kommissionsbeslutning, da denne først er truffet den 30. januar 1979, mens skrivelsen fra Bundesanstalt er dateret den 29. januar. Endelig bliver der i skrivelsen fra Bundesanstalt talt om en beslutning fra Forvaltningskomiteen for Oksekød, altså ikke om en kommissionsbeslutning.

Ved fortolkningen af den rigtignok ikke fuldstændig entydige artikel 81 i procesreglementet må man efter min mening gå ud fra det faktum, at procesreglementet ikke grundlæggende har skullet ændre det ved traktaten fastlagte system. Formålet med artikel 81 er kun nøjagtigt at bestemme søgsmålsfristens begyndelse og i de tilfælde, hvor det *afgørende* er offentliggørelsen i EF-Tidende at sikre en forlængelse under hensyn til, at udleveringen af Tidende i medlemsstaterne kræver tid og sker på forskellige tidspunkter. Afgørende er altså artikel 173, stk. 3, i EØF-traktaten, hvor det hedder:

»De i denne artikel omhandlede klager skal indgives inden to måneder, efter at retsakten, alt efter sin art, er offentliggjort eller meddelt klageren eller, i mangel heraf senest to måneder efter, at klageren har fået kendskab til den«.

Det er klart, at begrebet offentliggørelse her må forstås som offentliggørelse i EF-Tidende. Efter denne bestemmelse må man imidlertid antage — således må man tyde ordene »alt efter sin art« — at den ikke udtrykker noget, der minder om et princip om »mestbegunstigelse«; snarere er det nærliggende, at det kommer an på offentliggørelsestidspunktet, når offentliggørelsen er af betydning for retsaktens anvendelighed, og at man ved individuelle meddelelser principielt må lægge vægt på tidspunktet for *deres* modtagelse.

Det må endvidere anerkendes, at fornuftige grunde også taler for denne fortolkning. Således må man give Kommissionen ret, når den siger, at det af hensyn til retssikkerheden er helt tilstrækkeligt, når søgsmålsfristen regnes fra tidspunktet for modtagelsen af en individuel meddelelse. Måtte man derimod — ud fra »mestbegunstigelsessynspunktet« — først lade søgsmålsfristen løbe fra tidspunktet for en senere, ikke-nødvendig offentliggørelse, så ville dette, fordi offentliggørelsen af retsakter, der ikke skal offentliggøres, ofte forsinkes, føre til en betragtelig forlængelse af søgsmålsfristen eller endog til en genoplivelse af udløbne søgsmålsfrister, hvilket givet ikke er i retsfredens interesse. Hertil kommer, at Kommissionen ved en anerkendelse af sagsøgernes opfattelse, for at udelukke den antydede virkning, kunne forsøge at undlade offentliggørelse af sådanne retsakter, hvilket heller ikke ville være i de erhvervsdrivendes interesse.

Men selv om man principielt er enig i den fortolkning af traktaten og procesreglementet, som Kommissionen anser for rigtig, må det dog endvidere undersøges, om den meddelelse, som sagsøgerne har modtaget i den foreliggende sag, opfylder de krav, som skal være opfyldt, for at søgsmålsfristen kan begynde at løbe.

Man må i denne forbindelse gå ud fra, at en meddelelse af hele retsakten ikke er nødvendig; en sådan er kun nødvendig som forudsætning for anvendelighed efter EØF-traktatens artikel 191 i forhold til adressaten for beslutningen — i tilfælde som det foreliggende altså medlemsstaterne. Overfor berørte tredjemænd må det være tilstrækkeligt for at sætte søgsmålsfristen i gang, at de officielt — ikke ubetinget fra selve beslutningstageren, men også fra et hjælpeorgan — har fået kendskab til det væsentlige, netop for dem vigtige indhold af retsakten, således at de kan afgøre, om de vil anlægge sag ved Domstolen. Der kan herved henvises til

artikel 19 i statutten for EØF-Domstolen, hvorefter den anfægtede retsakt også efter udløbet af søgsmålsfristen kan fremskaffes, hvilket utvivlsomt må betyde, at et fuldstændigt kendskab til retsakten ikke kan være afgørende for begyndelsen af søgsmålsfristen. Endvidere kan der i det foreliggende tilfælde også henvises til, at det udtrykkeligt i den almindelige bekendtgørelse om periodiske licitationer (ligesom også i artikel 13 i forordning nr. 216/69) er foreskrevet, at de bydende straks skal underrettes af interventionsorganet om resultatet af deres deltagelse i licitationen.

At den fra Bundesanstalt til sagsøgerne rettede skrivelse i foreliggende tilfælde måtte være tilstrækkelig, forekommer mig utvivlsomt. I denne forbindelse er det sikkert uden betydning, at der i denne skrivelse tales om en beslutning fra Forvaltningskomiteen for Oksekød, og at skrivelsen daterer sig fra 29. januar, mens beslutningen fra Kommissionen formelt først blev truffet den 30. januar 1979. Forklaringen på det sidste er — som vi har hørt — at resultaterne af drøftelserne i Forvaltningskomiteen for Oksekød hurtigst muligt bliver oversendt til de nationale myndigheder, for at sætte disse i stand til straks at begynde med forberedelsen af skrivelserne vedrørende underretning til de bydende. I hvert fald kan det ikke antages, at sagsøgerne, som — hvilket er ubestridt — på bedste vis er bekendt med licitationsproceduren, på denne måde skulle være bragt i vildfarelse; sagsøgerne var sikkert ikke i tvivl om, at det kun drejede sig om en *udtalelse* fra Forvaltningskomiteen for Oksekød, og at der på dette grundlag ville blive truffet den nødvendige kommissionsbeslutning. På samme måde er det efter min mening ikke af afgørende betydning, at det i meddelelsen kun kom til udtryk, at sagsøgernes bud ikke var blevet antaget, fordi de ikke nåede mindsteprisniveauet, og at mindstepriserne selv — andre supplerende elementer indeholder heller ikke kommissionsbeslutningen — ikke blev nævnt i meddelelsen. Faktisk var dette ingen hindring for sagsanlæg, fordi det herved — sagsøgerne kritiserede jo kun udformningen af »koblings«-ordningen som sådan — ikke kom an på det nøjagtige kendskab til dette beslutningselement.

Afvisningsindsigelsen forekommer mig altså principielt at være berettiget; derfor må man også under alle omstændigheder i dommen skabe klarhed om spørgsmålet om søgsmålsfristen. Man kan dog spørge sig, om dette i det foreliggende tilfælde *tvinger* til afvisning af sagen. Det må jo indrømmes, at de pågældende bestemmelser ikke er fuldstændig klare, og at der endnu ikke i retspraksis er givet nogen fortolkning. Af denne grund og ikke mindst også under hensyn til indholdet af Bundesanstalt's meddelelse kunne man altså meget vel overveje ikke i det foreliggende tilfælde at anse søgsmålet for for sent anlagt — måske under anvendelse af grundtanken i artikel 42 i statutten for EØF-Domstolen, dvs. fristoverskridelse ved omstændigheder, der ikke kunne forudses, eller force majeure. Jeg ser derfor bort fra at foreslå sagens afvisning allerede af disse grunde, og undersøger i det følgende også sagens yderligere retlige aspekter.

2. En anden afvisningsindsigelse vedrører den del af den anfægtede beslutning, der fastsætter mindstepriser for det af det tyske interventionsorgan i Danmark oplagrede kød. I denne forbin-

delse har vi erfaret, at der ved den oversendelse, som det tyske interventionsorgan har foretaget til Kommissionen af sagsøgernes bud, er opstået en fejl, idet sagsøgernes bud vedrørende det i Danmark oplagrede interventionskød er blevet placeret blandt de bud, som omfatter det i Tyskland oplagrede interventionskød. Derfor gør Kommissionen gældende, at sagsøgernes bud ikke var den bekendt ved vedtagelsen af den vedrørende Danmark trufne beslutning, hvorfor de altså ikke er genstand for denne del af beslutningen, og sagsøgerne følgelig heller ikke berørt af den.

Efter min mening er denne opfattelse ikke holdbar. Jeg tænker i denne forbindelse på forløbet af licitationsproceduren, således som den er fastlagt i forordning nr. 216/69, og også beskrevet i den flere gange allerede nævnte almindelige bekendtgørelse om periodiske licitationer (EFT C 11 af 13. 1. 1978, s. 16 ff). Således er det foreskrevet (artikel 9 i forordning nr. 216/69), at de interesserede deltager i licitationen ved afgivelse af skriftligt bud til interventionsorganet. Artikel 11 i forordningen bestemmer, at mindstesalgspriserne fastsættes på grundlag af de fremkomne bud overensstemmende med forvaltningskomitéproceduren efter artikel 27 i forordning nr. 805/68. Efter artikel 12 antages et bud ikke, såfremt den budte pris er lavere end mindstesalgsprisen. Endelig skal efter artikel 13 enhver bydende underrettes straks af interventionsorganet om resultatet af hans deltagelse i licitationen.

Herefter er det klart, at licitationsbud er indgivet forskriftsmæssigt og med virkning, når de er afgivet til *de kompetente interventionsorganer*. Det står også fast, at der ved Kommissionens fastlæggelse af mindsteprisen, som i det væsentligste, om ikke fuldstændigt, sker under hensyn til budene, bliver truffet bindende afgørelse om *alle* de indleverede buds skæbne. Således må man efter min mening forstå den nævnte artikel 12 i forordning nr. 216/69, hvorfor jeg ikke kan forestille mig, at forskriftsmæssig indleverede buds skæbne lades uafgjort, fordi de er blevet placeret forkert ved interventionsorganets oversendelse, eller at de af denne grund ganske enkelt bliver betragtet som afvist. På denne måde må man også forstå dommen i sag 92/78 (præmisserne 23-26), når det i dommen siges, at Kommissionen direkte træffer afgørelse om antagelse eller afvisning af hver af de af licitationen omfattede bud.

Men da sagsøgernes bud i den foreliggende sag utvivlsomt er indgivet forskriftsmæssigt til det tyske interventionsorgan, må det dermed antages, at der med fastlæggelse af mindsteprisen for det i Danmark oplagrede interventionskød også bindende er truffet beslutning om disse buds skæbne, således at de på grund af kommissionsbeslutningen ikke kunne tages i betragtning af interventionsorganet, med hvilket de nødvendige købeaftaler jo i givet fald skulle afsluttes. Følgelig kan man ikke sige, at kommissionsbeslutningen slet ikke vedrører en del af sagsøgernes bud, og at sagen derfor skal afvises for så vidt angår afslaget på de danske bud.

Hvilke konsekvenser man i øvrigt må drage af den nævnte fejlagtige fremsendelse af budene, om man på grundlag af forfalskningen af beslutningsgrundlaget, som interventionsorganet er ansvarlig

for, kan konstatere, at kommissionsbeslutningen for så vidt lider af en speciel annullationsberettigende mangel, eller om kun det tyske interventionsorgan af denne grund kan drages til ansvar — måske erstatningsretligt — vil senere blive undersøgt.

3. Sagen skulle endelig efter Kommissionens opfattelse kunne afvises, fordi sagsøgerne i forbindelse med annullation af den anfægtede beslutning mangler *søgsmålsinteresse.*

For så vidt angår hensigten om, ved hjælp af en kritik af beslutningens retlige grundlag, at nå frem til en ændring af systemet, består en sådan interesse sikkert ikke længere efter afsigelsen af dommen i sag 92/78, som allerede har anerkendt denne kritik som berettiget. Interessen mangler også, hvad angår fremsættelsen af mulige erstatningskrav, fordi man hertil efter Fællesskabets retsbeskyttelsessystem ikke behøver en forudgående annullation af en retsstridig, skadegørende retsakt. Endelig må interessen også benægtes, i det omfang det drejer sig om en hensigtsmæssig berigtigelse af sagsøgernes retlige situation ved Kommissionens foranstaltning, da det er retligt og faktisk umuligt for denne nu at antage sagsøgernes bud eller dog i det mindste at tildele dem licenser til en afgiftsfri indførsel af frosset oksekød.

a) Det må i forbindelse med disse indvendinger principielt anerkendes, at den blotte retsstridighed af en anfægtet retsakt ikke alene er nok til anlæg af en annullationssag. Man må faktisk herudover begrunde, at konstateringen af retsstridigheden — her altså en erklæring om, at Kommissionens beslutning, i det omfang den har ført til afslag af sagsøgernes bud, ikke er retmæssig — har meningsfulde konsekvenser for sagsøgerne, således at man ikke blot bliver stående ved en bekræftelse af den kritik, som Domstolen med henblik på det særlige indførselssystem allerede har anerkendt som berettiget.

b) En tilstrækkelig søgsmålsinteresse foreligger således sikkert ikke, i det omfang det drejer sig om indvendinger over for den anfægtede beslutnings *retlige grundlag.* Thi disse er allerede før anlægget af nærværende sag blevet betegnet som korrekte i dommen i sag 92/78. Denne dom forpligtede Kommissionen til passende berigtigelser, og man kunne uden videre gå ud fra, at disse forpligtelser også blev opfyldt, hvilket da faktisk også er sket ved vedtagelsen af forordningerne nr. 1136, 1137 og 1138/79. Da der imidlertid ikke i den foreliggende sag er påvist yderligere synspunkter vedrørende reglernes glydighed — sagsøgerne har i det hele henvist til selskabet *Simmenthal's* anbringender i sag 92/78 — findes der for så vidt faktisk ikke nogen søgsmålsinteresse.

c) Hvad angår eventuelle *erstatningskrav,* så må man sikkert afvise den antagelse, at sådanne krav åbenbart er udsigtsløse; i denne forbindelse henviser Kommissionen for det første til den omstændighed, at den påståede skadegørende akt — nemlig det retlige grundlag for den anfægtede beslutning — var af almen karakter og var truffet på grundlag af økonomiske skøn, og for det andet til min vurdering af »koblings«-ordningen i forslaget til afgørelse i sag 92/78 og til den mod den ny ordning allerede fremførte kritik, hvoraf skulle

fremgå, at der i hvert fald ikke kan være tale om en kvalificeret overtrædelse af en højere retsregel til beskyttelse af private. Inden for rammerne af prøvelsen af et annullationssøgsmål, som også kan være til nytte for et erstatningssøgsmål, kan man ikke ligesom på forhånd afgøre det sidstnævnte søgsmål, for hvilket en række yderligere forudsætninger udover retsstridigheden er af betydning. Jeg mener, at dette vil være et indgreb i en mulig anden og selvstændig sag, et indgreb, som man netop må undgå ved den begrænsede prøvelse af et annullationssøgsmål.

Selv om man på den anden side må give Kommissionen ret i, at konstateringen af retsstridigheden af en retsakt i en annullationssag ikke er nogen forudsætning for, at erstatningssøgsmål kan gøres gældende, så er det dog tvivlsomt, om man med dette anbringende alene i den foreliggende sag kan benægte søgsmålsinteressen. Herved tænker jeg ikke så meget på sagsøgernes argument, hvorefter man efter tysk ret ville acceptere en interesse vedrørende konstateringen af en forvaltningsakts retsstridighed, fordi en sådan konstatering ville være et vigtigt skridt med henblik på et fremtidigt erstatningssøgsmål. Man kan imidlertid ikke efter min mening afvise det synspunkt — og dette kunne betyde en tilstrækkelig interesse — at man i en erstatningssag kan vente en indvending om, at sagsøgerne med urette har undladt at bestræbe sig på at få ophævet den af dem som retsstridig ansete retsakt og at forsøge i det mindste delvis at nå en rimelig genoprettelse af den retmæssige tilstand under påberåbelse af Kommissionens forpligtelse efter artikel 176 i EØF-traktaten.

Af grunde, som hænger sammen med Kommissionens tredje indvending mod retsbeskyttelsesinteressen, behøver denne tankegang imidlertid ikke nu at blive uddybet og undersøgt til ende.

d) Som det vil huskes, har Kommissionen især gjort gældende, at søgsmålsinteressen mangler, fordi annullationen af den anfægtede beslutning på ingen måde kunne føre til en ny for sagsøgerne gunstig beslutning.

I denne forbindelse gjorde man vel ikke som f.eks. i sag 243/78 gældende, at afslaget på sagsøgernes bud under alle omstændigheder var uundgåeligt, fordi de havde ligget under niveauet for den normale salgspris for interventionskød; rent faktisk lå sagsøgernes bud nemlig betragteligt over dette niveau. Kommissionen kunne heller ikke med bestemthed fremføre, at en fornyet vurdering af alle bud, når man indskrænkede sig til sådanne, som var indgivet af forarbejdningsvirksomheder eller af personer, der handlede på vegne og for regning af forarbejdningsvirksomheder, også havde ført til mindstepriser, som havde ligget over sagsøgernes bud. Den har kun henvist til — hvad der sikkert ikke er tilstrækkeligt i denne sammenhæng — at sagsøgernes bud havde hørt til de laveste, og at Kommissionen — da licitationens lovlighed ikke bliver draget i tvivl — på ingen måde er forpligtet at antage ethvert bud, der ligger over niveauet for den normale salgspris.

Kommissionen er snarere af den mening, at det under alle omstændigheder er *umuligt* efter annullation af den anfægtede beslutning endnu at træffe en for sagsøgerne gunstig afgørelse. Licita-

tionen vedrørte nemlig bestemte mængder kød af bestemte kvaliteter og fra bestemte oplagringssteder, ligesom den vedrørte en bestemt markedssituation. Denne mængde kød er i det forudsete tidsrum blevet afsat fuldstændigt. Blev sagsøgerne imidlertid nu tildelt en bestemt mængde af endnu eksisterende beholdninger af sammenlignelig kvalitet, så ville det — på grund af ændrede markedsforhold og nu gældende andre salgsregler — ikke være en slags genoprettelse, men en erstatningsydelse i erstatningsrettens forstand, for ikke at sige ydelse af en ikke retfærdiggjort fordel. Hvis man imidlertid kun ser på tildeling af importlicenser, som sagsøgerne i virkeligheden alene er interesseret i, fordi kød fra interventionslagrene til normale salgspriser kan fås til enhver tid, så er den retlige og faktiske umulighed om muligt endnu mere entydig. De indførselsmængder, der er forudset inden for rammerne af den af Rådet opstillede årlige opgørelse, er nemlig i mellemtiden alle blevet udliciterede. Til opfyldelse af sagsøgernes ønske ville det altså være nødvendigt enten at fastsætte yderligere licenser for 1979 eller at tildele licenser taget på forskud af de for 1980 planlagte mængder. Det ville imidlertid være i strid med en retsakt fra Rådet — den i den årlige opgørelse fastlagte begrænsning af indførselsmængderne — eller —, i det sidstnævnte tilfælde — føre til en forfordeling af andre i 1980.

Sagsøgerne mener heroverfor, at Kommissionen ikke ved opfyldelsen af en annullationsdom ubetinget er forpligtet til en art naturalrestitution. Muligt vil det også være, såfremt der i denne forbindelse viste sig problemer, at tilfredsstille sagsøgernes krav om fjernelse af følgerne med pengeydelser og således bringe sagsøgernes tab ud af verden.

Det sidste anser Kommissionen til gengæld ikke for muligt. Efter dens overbevisning findes der ikke i fællesskabsretten et sådant retsprincip. I det omfang, sagsøgerne imidlertid henviser til tyske retsprincipper, må det fastslås, at heller ikke disse vil række så vidt. De anførte principper gælder nemlig i det højeste ved såkaldte bebyrdende retsakter med vedvarende virkning, men ikke inden for rammerne af den såkaldte serviceforvaltning, til hvilken også det her omhandlede område vil være at regne.

Denne diskussion går efter min mening langt ud over, hvad man kan behandle inden for rammerne af en prøvelse af eksistensen af en berettiget søgsmålsinteresse. Når Domstolen ophæver en beslutning fra Kommissionen, så er *Kommissionen* efter artikel 176 i EØF-traktaten forpligtet »til at gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger«. Hvorledes pligten kan efterkommes i enkeltheder, må afgøres af det pågældende organ, som skal træffe den fornødne beslutning under hensyntagen til hvert tilfældes særegenheder. Lige så lidt, som man i alle enkeltheder kan prøve et erstatningssøgsmåls udsigt til at lykkes under et verserende annullationssøgsmål, er det efter min overbevisning muligt allerede nu, indenfor rammerne af et anderledes og mod et andet mål rettet søgsmål, så at sige på forhånd at afgøre, hvilke løsningsmuligheder, der som følge af annullation af en beslutning fra Kommissionen, kan komme i betragtning efter artikel 176 i EØF-traktaten. Om den holdning, som Kommissionen indtager efter en annullationsdom, og om de konsekvenser, som den drager deraf, er korrekte, eller om den efter omstændighederne har en for snæver opfattelse af sine forpligtelser efter artikel 176 i EØF-traktaten — som

nu engang har *traktats*rang — må tværtimod i givet fald undersøges udførligt i en senere sag. Denne vurdering, føler jeg, støttes ikke mindst af dommen i sag 92/78. Problemet eksisterede nemlig allerede dengang på sammenlignelig måde, da Kommissionen udtrykkelig havde henvist til, at den omtvistede licitation allerede var gennemført og afsluttet. Alligevel har Domstolen anerkendt en interesse i gennemførelsen af annullationssøgsmålet under hensyn til muligheden af en senere rimelig berigtigelse af sagsøgernes retsstilling, hvis fornyede prøvelse Kommissionen udtrykkelig i dommen har fået pålagt. Dette kan man kun forstå således, at det i denne sammenhæng, altså ved prøvelsen af et annullationssøgsmåls formalitet, må forekomme *tænkeligt*, at *en eller anden* berigtigelse af retsstillingen kan komme i betragtning efter annullation af den anfægtede retsakt.

Efter alt, hvad der er fremført i denne sag, må man også lægge dette til grund i foreliggende tilfælde; jeg ville i hvert fald mene, at man ikke kan tale om en åbenbar umulighed af en eller anden reaktion fra Kommissionen, og at man derfor heller ikke kan bestride enhver søgsmålsinteresse.

4. Herefter tvinger ingen af de af Kommissionen frembragte indsigelser til at afvise søgsmålet fra realitetsbehandling.

II — Vedrørende realiteten

Denne anden del af undersøgelsen lader sig selvsagt — ikke mindst på grund af dommen i sag 92/78 — behandle på kortere måde.

1. Der behøves i hvert fald ikke lange udredninger vedrørende den del af beslutningen, som fastsætter mindstepriserne for det i Tyskland oplagrede interventionskød, og som utvivlsomt kom i stand under hensyntagen til sagsøgernes bud.

Da denne beslutning var støttet på den særlige indførselsordning, som gjaldt indtil foråret 1979, og allerede blev behandlet i sag 92/78, og da sagsøgerne — under henvisning til de i sag 92/78 fremførte anbringender — har fremsat samme kritik, kan man for så vidt kun komme til den konstatering, at Kommissionens beslutning af 30. januar 1979, i det omfang den vedrører sagsøgerne, må annulleres på grund af mangelfuldt retligt grundlag.

2. Hvad den del af beslutningen angår, som vedrører det tyske interventionsorgans i Danmark oplagrede kød, så har Kommissionen gjort gældende, at sagsøgernes bud er ladt ude af betragtning, ikke på grund af det retsstridige system, men på grund af mangelfuld oversendelse. De ville altså heller ikke inden for rammerne af et andet og korrekt system være kommet i betragtning, hvorfor deres afvisning altså ikke er forårsaget af den kritiserede ordning. I øvrigt ligger den nævnte oversendelsesfejl inden for det tyske interventionsorgans ansvarsområde, hvorfor fejlen altså ikke kan udgøre en supplerende annullationsgrund, f.eks. med den begrundelse, at Kommissionens beslutning, i det omfang den vedrører mindstepriser for i Danmark oplagret kød, er blevet truffet på et ufuldstændigt grundlag. Skulle man komme til et andet resultat, må dette føre til retsusikkerhed, fordi et interventionsorgans fejl, som Kommissionen

ingen indflydelse har på, kunne føre til hele licitationssystemets uanvendelighed.

Dette forekommer mig dog ikke overbevisende. Som allerede anført mener jeg, at beslutningen vedrørende det i Danmark oplagrede interventionskød efter bestemmelserne i forordning nr. 216/69 også gælder for sagsøgernes bud, og også afviser disse. Denne del af beslutningen er ligeledes truffet på grundlag af den kritiserede ordning. Den beror altså også på bestemmelser, som Domstolen har anset for retsstridige. En anden ordning havde muligvis ført til fastlæggelse af en anden mindstepris; man må nemlig ikke glemme, at der for det i Danmark oplagrede kød kun var én bydende, og at mængden åbenbart ikke blev udtømt; ved en anden prisfastsættelse ville sagsøgernes bud måske ikke være blevet udelukket. Følgelig kan det kun vanskeligt siges, at den kritiserede ordning ikke har været årsag til en for sagsøgerne skadelig beslutning.

Hvad i øvrigt angår vurderingen af fejlen ved budenes oversendelse til Kommissionen — som der egentlig slet ikke mere er grund til at komme ind på — så hælder jeg også på dette punkt snarere til sagsøgernes opfattelse. Vigtigt er, at de havde indgivet deres bud til interventionsorganet, og at disse dermed er blevet virksomme efter at være kommet inden for markedsmekanismens magtområde. Da interventionsorganet alene i licitationsproceduren — som fremhævet i dommen i sag 92/78 — havde den funktion at samle budene sammen, at oversende dem til Kommissionen og at meddele deltagerne licitationens udfald, ligger det faktisk nær at anse det som et blot hjælpeorgan for Kommissionen. Man må altså tage hensyn til fejl inden for dets område ved vurderingen af retmæssigheden af en beslutning fra Kommissionen. Beslutningen fra Kommissionen må altså også betegnes som retsstridig af den grund, at dens grundlag ikke var korrekt ud fra synspunktet fuldstændigheden af de bud, der skulle prøves. Heroverfor kan ikke anføres de af Kommissionen fremførte synspunkter vedrørende retssikkerhed. De kan dog i et sådant tilfælde føre til, at Kommissionens beslutning ikke bliver annulleret i sin helhed, men kun i det omfang, den bliver anfægtet under et søgsmål, og den vedrører den pågældende sagsøger.

Følgelig må en annullationsdom også vedrøre den del af beslutningen, som fastlægger mindstepriser for det af det tyske interventionsorgan i Danmark oplagrede kød.

III — Følgelig foreslår jeg, at Firma Könecke's søgsmål antages til realitetsbehandling, og at den anfægtede beslutning annulleres i det omfang, den førte til afslag på sagsøgernes bud. Med dette udfald af sagen må Kommissionen tilpligtes at afholde sagens omkostninger.